

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI 9

9. SINIF TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI DERSİ

1. DÖNEM 1. ORTAK YAZILI SENARYOLARINA YÖNELİK SORU ÖRNEKLERİ

Senaryolar, okul genelinde yapılacak ortak sınavlara yönelik oluşturulabilecek farklı yazılı örneklerini ifade eder. Genel Müdürlüğümüzce eğitim kurumu sınıf/alan zümrelerine örnek oluşturması açısından konu soru dağılım tablosunda verilen örnek senaryolarda yer alan öğrenme çıktılarında bazılarının yönelik soru örnekleri hazırlanmıştır.

Okul genelinde uygulanacak ortak sınavlar, eğitim kurumu sınıf/alan zümreleri tarafından ilan edilen konu soru dağılım tabloları göz önünde bulundurularak açık uçlu veya açık uçlu ve kısa cevaplı sorulardan oluşacak şekilde yapılacaktır. Çoktan seçmeli, eşleştirme, doğru/yanlış gibi diğer soru türleri kesinlikle kullanılmayacaktır.

1. dönem konu soru dağılım tablolarına ulaşmak için karekodu okutunuz.

Soru çözümlerine ulaşmak için karekodu okutunuz.

Not: Soru örneklerine ait öğrenme çıktıları, öğretmenlerimizin öğrenme çıktısı ve soruları eşleştirmesi için verilmiş; bilgilendirme amaçlıdır. Yapılacak olan yazılı sınavlarda bu öğrenme çıktılarına sınav kâğıtlarında yer verilmeyecektir.

Öğrenme Çıktısı: TDE2.2. "Sözün İnceliği" temasında ele alınan metinlerde anlam oluşturabilme

1. Aşağıda İsmet Özel'in *Bakanlar ve Görenler* adlı eserinden bir parça verilmiştir.

Kedilerin ney sesinden, kaplanların da keman sesinden hoşlandıklarını bilir miydiniz? Keman sesi teskin ediyormuş kaplanı, buna karşılık düdük sesi bu hayvanda hırçınlık doğuruyormuş. Genel olarak hayvanların çok hoşlandıkları sesler flüt ve keman sesiymiş. Bir köpeğin Chopin'in bir noktürnü (içli, romantik bestelenmiş müzik parçası) karşısında rahatsızlıkla havladığını, uluduğunu buna karşılık neşeli, kıvrak bir hava çalınınca sükûnet ve keyifle uyuduğunu tespit etmişler. Ben de dokümanter (belgesel) bir filmde ritmik bir caz parçası ahengine uyup albatrosların boyun ve gövde hareketleriyle raks ettiklerini gördüm. Hayvanların kendilerine mahsus bir güzellik duygusu taşıdıkları, güzelliğe kendi ölçüleri içinde ilgi duyduklarını gösteren örnekler az değil. Böceklerin renkleri fark edip seçebildikleri, çiçeklerdeki parlak ve cazip renklerin böcekleri kendilerine çekerek bitkilerin tozlaşmasını sağladıkları biliniyor.

Bu parça oluşturulurken yararlanılan bilim dalını parçadan örnek vererek belirleyiniz.

Öğrenme Çıktısı: TDE2.2. "Sözün İnceliği" temasında ele alınan metinlerde anlam oluşturabilme

2. FOTOĞRAF

Durakta üç kişi
Adam kadın ve çocuk

Adamın elleri ceplerinde
Kadın çocuğun elini tutmuş

Adam hüzünlü
Hüzünlü şarkılar gibi hüzünlü

Kadın güzel
Güzel anılar gibi güzel

Çocuk
Güzel anılar gibi hüzünlü
Hüzünlü şarkılar gibi güzel

Cemal Süreya

Bu şiirdeki açık ve örtük iletilere birer örnek yazınız.

Öğrenme Çıktısı: TDE2.2. "Sözün İnceliği" temasında ele alınan metinlerde anlam oluşturabilme

3. Aşağıda Arif Nihat Asya'nın *Bayrak* şiirinden bir parça ve Türk Bayrağı Kanunu'nun ilk iki maddesi verilmiştir.

I. Metin

Ey mavi göklerin beyaz ve kızıl süsü,
Kız kardeşimin gelinliği, şehidimin son örtüsü,
Işık ışık, dalga dalga bayrağım!
Senin destanını okudum, senin destanını yazacağım.

II. Metin

Madde 1 – Bu Kanunun amacı Türk Bayrağının şekli, yapımı ve korunması ile ilgili esas ve usulleri belirlemektir.

Bayrağın Şekli ve Yapımı

Madde 2 – Türk Bayrağı, bu Kanuna ekli cetvelde gösterilen şekil ve oranlarda olmak kaydıyla beyaz ay - yıldızlı albayraktır.

Bayrak ile özel bayrakların (sembolik bayrak, özel işaret, flama, flandra ve fors) standartları, hangi kumaş ve maddelerden yapılacağı yönetmelikte gösterilir.

Numaralanmış metinleri dil kullanımı açısından karşılaştırarak farklılıklardan ikisini yazınız.

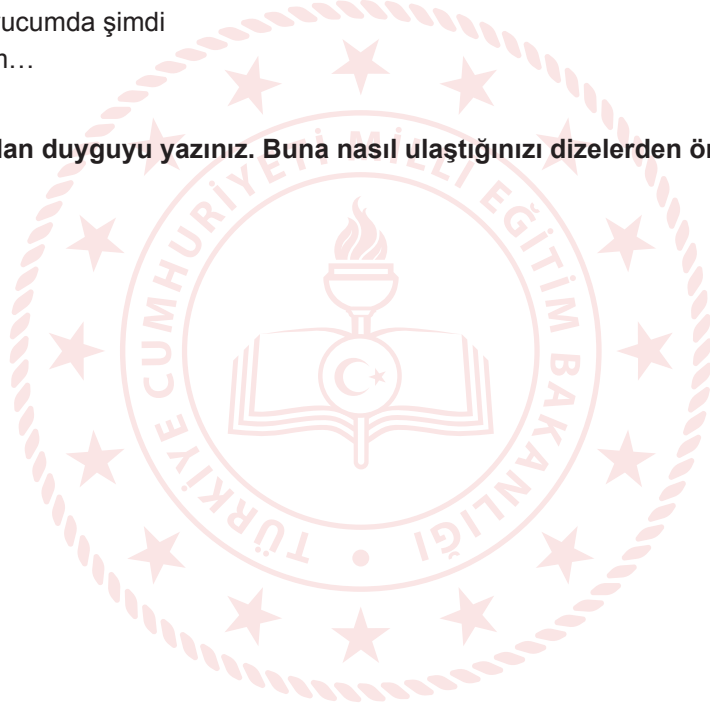

Öğrenme Çıktısı: TDE2.2. "Sözün İnceliği" temasında ele alınan metinlerde anlam oluşturabilme

4. Aşağıda Turgut Uyar'ın *Sevda Üstüne* adlı şiirinden bir parça verilmiştir.

Bu şiirde sevda sevda üstüne
Senelerdir veda veda üstüne
Yareli yüreğimde dağ dağ üstüne
Vakit Nisan ortasında bir akşam.
Mehtap ettiğinden bihaber
Kuşlarla, çiçeklerle, balıklarla beraber
İki tel kumral saç olsa avucumda şimdi
Ağlayıp ağlayıp avunsam...

a) Bu dizelere hâkim olan duyguyu yazınız. Buna nasıl ulaştığınızı dizelerden örnek vererek açıklayınız.

b) Bu dizelerde kullanılan imgelerden birini ve bu imgenin şiirin anlamına etkisini yazınız.

Öğrenme Çıktısı: TDE2.2. "Sözün İnceliği" temasında ele alınan metinlerde anlam oluşturabilme

5. Aşağıda Ahmet Hamdi Tanpınar'ın *Beş Şehir* adlı eserinden bir parça verilmiştir.

Ankara Kalesi'ne çıktım. Gözümün önünde şaşırtıcı değişiklikleriyle Ankara ovası uzanıyor. Arkadaşımla teker teker etraftaki dağları, küçük tepeleri ve şurada burada birdenbire sıcakta bir tas serin su vehmiyle bozkırın ortasında yemyeşil bir gölge yapan küçük köyleri sayıyoruz. Keskin bir ışık, etrafımda bir zafer borusu gibi çınıyor. Sert rüzgârda, bulunduğumuz tepenin yassı şekli -Evliya Çelebi olsa Peşte için yaptığı gibi bademe benzetirdi- tam bir gemi küpeştesi hâlini aldı. Zaman denizlerinde onunla beraber yüzmeye hazırlanıyordum. Bu rüzgâr, bu mucizeli gemi ile insanı nerelere götürmez. Buraya çıkarken gördüklerimizle hangi medeniyetlere, hangi çağlara gitmeyiz? Fakat hayır, Ankara bu cinsten tarihî bir hülyaya kolay kolay imkân vermiyor.

Bu parçayı gerçeklik-kurgusallık ve öznellik-nesnellik bakımından değerlendiriniz. Değerlendirmeniz sonucu, parçanın yazılış amacını yazınız.

Öğrenme Çıktısı: TDE4.1. Edebî söyleyişin inceliğini yansıtmak için paragraf düzeyindeki bir yazısında süreci yönetebilme

TDE4.2. Edebî söyleyişin inceliğini yansıtan metinlerden edindiği söz varlığını kullanarak yazısına içerik oluşturabilme

TDE4.3. Edebî söyleyişin inceliğini yansıttığı yazısında kural uygulayabilme

TDE4.4. Edebî söyleyişin inceliğini yansıttığı yazısına yönelik değerlendirmelerini yansıtabilme

6. Aşağıda Necip Fazıl Kısakürek'in *Bahçedeki İhtiyar* adlı şiirinden bir parça verilmiştir.

Yıllar bir gözyaşı olup da kaymış
Nurlu ihtiyarın yanaklarında.
Yapraktan saçını yerlere yaymış,
Sonbahar ağlıyor ayaklarında.
Süzüyor ufukta bir kızıl yeri,
İçi karanlıkla dolu gözleri;
Alnında akşamın ince kederi,
Sessizliğin sırrı, dudaklarında.

Bu şiirden hareketle betimleyici bir paragraf yazınız. Yazınıza kendiniz de bazı betimleyici ögeler ekleyebilirsiniz. Yazınız anlatım biçimi, içerik, söz varlığı, akıcılık, yazım ve noktalama ölçütlerine göre değerlendirilecektir.

